

RIKSINTRESSEN FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL I VÄRMLANDS LÄN 2019

Innehållsförteckning

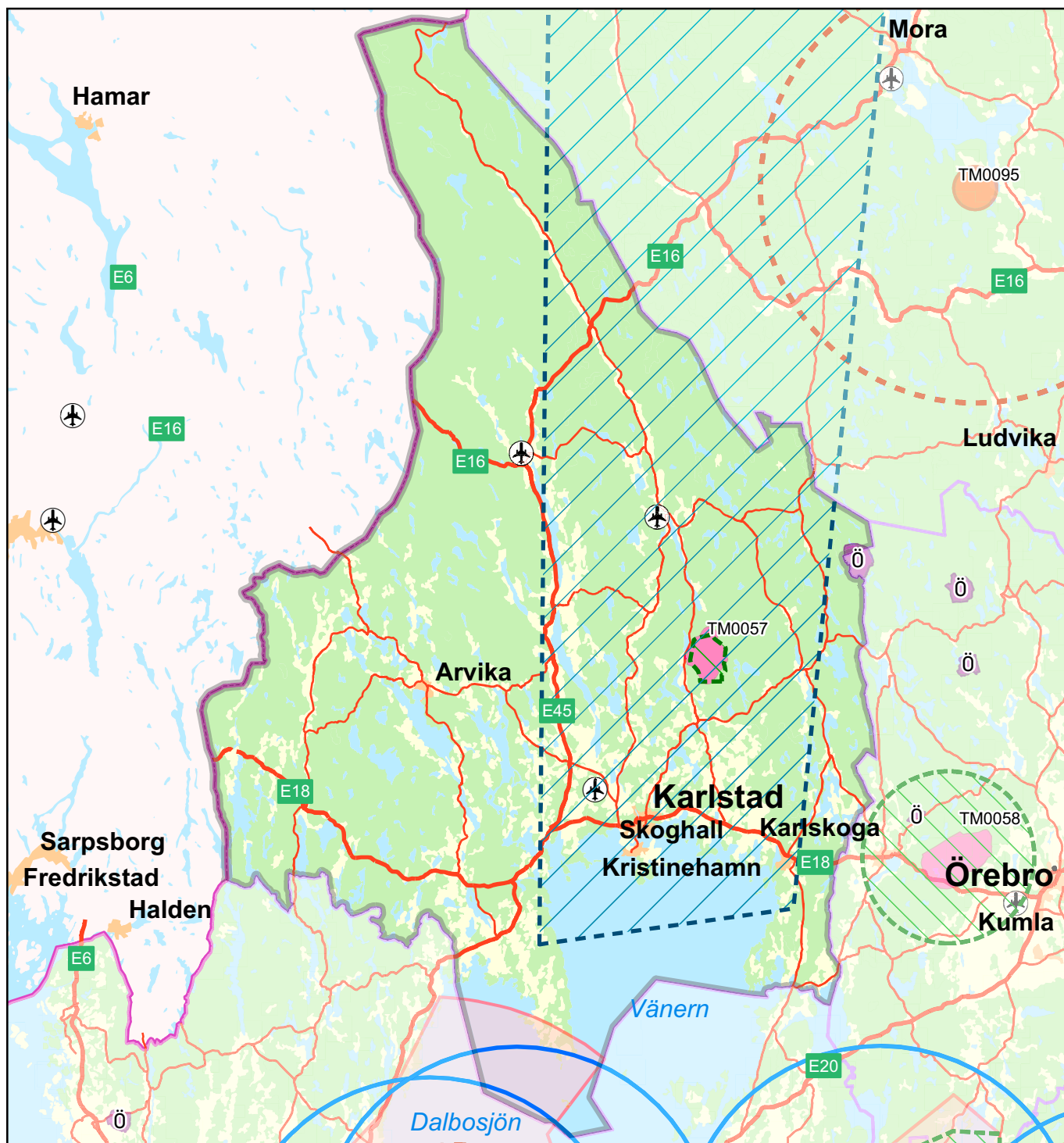
Inledning	Sid 5
Bakgrund	Sid 7
Myndigheter som bedriver verksamhet inom riksintressen för totalförsvarets militära del	Sid 9
Exempel på vad som ska remitteras till Försvarmakten	Sid 12
Bullerberäkningar och påverkansområden för buller	Sid 14
57 – Riksintresset Horssjöns skjutfält, Karlstad, Hagfors och Filipstads kommuner	Sid 17
Värdebeskrivning för övriga riksintressen och områden av betydelse som helt eller delvis omfattas av försvarssekretess	Sid 20
Värdebeskrivning för riksintresset militär vädertjänst	Sid 25
Värdebeskrivning av områden av betydelse för totalförsvarets militära del: lågflygningsområden	Sid 28
Begreppsförklaringar	Sid 33

S - VÄRMLANDS LÄN

För mer information om riksintresset samt tillhörande påverkansområden, se värdebeskrivningarna samt www.forsvarsmakten.se

Producerad av Försvaretsmakten stödenhet geografisk information (Geo SE)
 Bakgrundskarta:
 Topografiska webbkartan (©Lantmäteriet)
 Överlagrad information: Försvaretsmakten
 Kartprojektion: SWEREF99 TM
 Skala: 1:1 375 000
 Produkt ID: SE-190360:1
 © FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna områden av betydelse 3 kap 9§ 1:a stycket MB

Lågflygningsområde med påverkansområde

Påverkansområden

- MSA-områden
- Område med särskilt behov av hinderfrihet
- Påverkansområde väderradar
- Påverkansområde för buller eller annan risk
- Påverkansområde övrigt
- Stoppområde för vindkraftverk
- Stoppområde för höga objekt

INLEDNING

Med totalförsvaret avses alla myndigheter som deltar i Sveriges försvar och som var och en har särskilda uppgifter för att möta och avhjälpa de faror som uppstår då nationen ställs inför hot. Vissa delar står alltid redo medan andra är beredda att bidra då samhället måste ställa om sig vid kriser, konflikter och ett eventuellt krig. Totalförsvaret består av två delar – en militär och en civil del. Försvarsmakten är enligt förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenresurser m.m. sektorsmyndighet avseende redovisning av områden som av myndigheten bedöms vara av riksintresse för totalförsvarets militära del. I begreppet militär del ingår även andra myndigheters områden och verksamhet, så som FOI, FRA och FMV, varför Försvarsmakten företräder även dessa vad gäller riksintressen och samhällsplanering. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ansvarar för riksintressen för totalförsvarets civila delar.

I denna katalog redovisar Försvarsmakten av myndigheten utpekade *områden av riksintresse* och *områden av betydelse* för totalförsvarets militära del. Hur dessa olika typer av områden skall hanteras regleras i 3 kap 9 § Miljöbalken som bl.a. säger följande:

Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Mark och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Riksintressen för totalförsvarets militära del omfattas av 3 kap 10 § Miljöbalken, som säger att ett riksintresse för totalförsvarets militära del skall ges företräde vid en avvägning mellan oförenliga riksintressen. Områden av betydelse för totalförsvarets militära del omfattas inte av det företrädet och är således att likställa med andra områden av betydelse.

Riksintressen för totalförsvarets militära del omfattar dels riksintressen som kan redovisas öppet, dels riksintressen som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet.

För de öppet redovisade riksintressena framgår avgränsning, påverkansområden och värdebeskrivning. De anläggningar som är av riksintresse men som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet, redovisas med ett påverkansområde och en generell värdebeskrivning. I vissa fall kan riksintresset leda till att utökad lovplikt måste införas med särskilda områdesbestämmelser, eller att förordnande enligt 11 kap 12 § PBL behöver beslutas av Länsstyrelsen för ett visst geografiskt område. Länsstyrelsen får i dessa fall vid behov en separat redovisning av föreliggande riksintresse från Försvarsmakten.

I de flesta fall medför den verksamhet som konstituerar riksintresset (skjut-, spräng-, hamn-, flygverksamhet, radar, sensorer, kommunikationsanläggningar etc.) en omgivningspåverkan som redovisas i form av ett påverkansområde. I dessa områden måste Försvarsmakten genom granskning av planer och lovansökningar kunna säkerställa att ny bebyggelse eller andra åtgärder inte innebär risk för påtaglig skada på riksintresse/område av betydelse för totalförsvarets militära del. Granskningen utgår från de påverkansfaktorer som har betydelse

för bedömningen av påverkan i varje enskilt fall. Exempel på faktorer är buller, luftturbulens, fysiska/skymmande hinder, flyghinder och elektromagnetisk störning.

Påverkansområden som är knutna till övnings- och skjutfält, flygplatser och hamnar säkerställer möjligheten att över tid öva Försvarmaktens huvuduppgift; förmåga till väpnad strid. Påverkansområden som är knutna till sekretessbelagda anläggningar avser påverkan på anläggningens funktion samt den påverkan som anläggningen kan medföra för omgivningen.

Det är endast Försvarmakten som kan göra bedömningen av om en åtgärd medför påtaglig skada på ett riksintresse för totalförsvarets militära del, bland annat på grund av tillgång till information som omfattas av försvarssekretess. Försvarmakten förutsätter att de på kartorna redovisade riksintresseområdena enligt MB 3 kap 9 § andra stycket med tillhörande påverkansområden (omgivningspåverkan) anges i översiktsplanerna för de kommuner som berörs. Försvarmakten förutsätter även att de på kartorna redovisade områdena av betydelse för totalförsvaret (MB 3 kap 9 § första stycket) redovisas i översiktsplanen som markanspråk.

Vilka åtgärder inom påverkansområdena som kan innebära risk för påtaglig skada på riksintresset kan inte i detalj anges på förhand. Risken bedöms i varje enskilt fall utifrån de lokala förutsättningarna på motsvarande sätt som gäller för bl.a. kulturminnen. Slutlig bedömning kan således ske först när det motstående intresset angivits närmare. Ett exempel på risker är när störningskänslig bebyggelse (så som skolor, vårdlokaler och bostäder) etableras inom påverkansområdet från skjutfält eller flygplatser. Risken består i dessa fall av att Försvarmaktens verksamhet vid kommande prövningar enligt miljöbalken begränsas. Försvarmaktens erfarenheter visar att tillämpningen av PBL i detta avseende inte överensstämmer med tillämpningen av miljöbalken avseende krav på utomhusmiljö. Ett annat exempel är risken vid uppförande av höga objekt där Försvarmakten bedriver flygverksamhet. Denna risk avser främst, begränsningar i förmåga vid skarpa insatser inom ramen för incidentberedskap och hinder för övning av lågflygning dvs. övning av operativ förmåga.

I avsnittet "Värdebeskrivning för övriga riksintresseområden" beskrivs fasta anläggningar som omfattas av försvarssekretess, vilka har en omgivningspåverkan och kan påverkas av exempelvis höga objekt. Varken placering av anläggningarna eller dess funktion kan anges öppet. Skyddet mot att dessa anläggningar ska utsättas för påtaglig skada möjliggörs genom att alla ärenden av vissa typer (exempelvis höga objekt, förändringar av riksvägar, införandet av områdesskydd så som naturreservat) remitteras till Försvarmakten.

Vid frågor om riksintressen för totalförsvarets militära del, vänd dig till Infrastrukturavdelningen på Högkvarteret via följande epost: fysplan@mil.se.

Formella remisser skickas till exp-hkv@mil.se.

BAKGRUND

När Naturresurslagen (NRL, SFS 1987:12) realiserades 1987 inledde Försvarmakten genom dåvarande Förvarsstaben arbetet med att definiera det militära försvarets riksintresseområden. På uppdrag av Överbefälhavaren redovisade Fortifikationsförvaltningen år 1989 Försvarmaktens underlag rörande övnings- och skjutfält för tillämpningen av PBL och NRL (dnr 5815/89/R) med en generell beskrivning och kartor för samtliga fält som var riksintresseområden enligt NRL 2 kap 9 § andra stycket. På kartorna redovisades påverkansområden utanför fältgränserna för skottbullen från fin- och grovkalibriga vapen. Texten angav bl.a. att skydd för riksintresset kommer att hävdas inom beräknad utomhusnivå 65 dBAI för finkalibriga vapen och 90 (dB)Lcx för grovkalibriga vapen. Redovisningen delgavs samtliga länsstyrelser och berörda kommuner.

År 1989 utgav Överbefälhavaren och Boverket gemensamt publikationen Försvarmaktens deltagande i fysisk planering (PBL/NRL-underlag nr 29). Publikationen sammanfattade rutiner vid handläggning av ärenden enligt Plan- och bygglagen (PBL) och Naturresurslagen (NRL) och redovisade översiktligt myndighetens behov av mark och anläggningar. I publikationen redogjordes bl.a. för de olika rutinerna vid handläggning av både öppna och sekretessbelagda anläggningar och områden. Redovisningen av hemliga försvarsanläggningar skedde genom sekretessbelagda kartor som av dåvarande Försvarsområdesbefälhavarna delgavs länsstyrelserna och berörda kommuner. Publikationen utgjorde en första översiktlig värdebeskrivning för öppet redovisade riksintresseområden inom totalförsvarets militära del.

Boverket och Försvarmakten utgav gemensamt en reviderad och utvecklad version av Försvarmaktens deltagande i fysisk planering i PBL/NRL-underlag nr 41 år 1993. Den reviderade versionen innehöll en tydligare värdebeskrivning för övnings- och skjutfält, flygplatser, elektromagnetiska försvarssystem samt ett särskilt avsnitt om vindkraft och sambandssystem.

Försvarmakten och Boverket utgav år 1998 ytterligare en uppdaterad version i PBL/NRL-underlag nr 47 med nya kartor för övnings- och skjutfält av riksintresse och influensområden genom skottbullen från fin- och grovkalibriga vapen. Fälten, då kallade Bollaöarna, redovisades enligt kartbilaga nr 12:2 med omgivningspåverkan genom beräknad ljudutbredning 90 (dB)Lcx från grovkalibriga vapen.

Försvarmakten har således sedan år 1989 redovisat värdebeskrivningar för både övnings- och skjutfält, flottiljflygplatser och hemliga försvarsanläggningar. Försvarmakten har samtidigt även redogjort för myndighetens rutiner och medverkan i fysisk planering. Efter riksdagens försvarsbeslut år 2000 respektive år 2004 om avveckling av det tidigare invasionsförsvaret och det senare beslutet från år 2009 om fortsatt inriktning (prop.2008/09:140, Ett användbart försvar, bet.2008/09FöU:10, rskr. 2008/09:292) har Försvarmakten sett över redovisningen av riksintresseområdena. Ett resultat av arbetet är att Försvarmakten med stöd av akustikkonsult låtit uppdatera beräkningar och kartredovisningar av ljudutbredning från skott- och flygbullen vid samtliga skjutfält, skjutbanor och flygplatser. Högkvarteret redovisade år 2010 (dnr HKV 13 920:50775) de kvarvarande öppna riksintresseområdena till bl.a. Boverket och samtliga länsstyrelser. Däri ingick en

återkallelse av ett antal områden av riksintresse enligt tidigare skrivelser 2006-01-26 (dnr 13 920:61220), ställd till bl.a. Boverket, samtliga länsstyrelser och berörda kommuner.

2010 inleddes därefter ett omfattande arbete med att ta fram specifika kartor och värdebeskrivningar för alla riksintressen för totalförsvarets militära del. Underlaget samråddes med länsstyrelser, Boverket och övriga myndigheter och resulterade i ett kompletterande beslut av chefen för produktionsledningen 2013-09-16 (13 920:62366). I denna komplettering inkluderades bilagor i form av en förteckning över de områden som utgör riksintressen samt en riksintressekatalog med kartor och texter som beskriver riksintressena.

Försvarsmaktens ambition sedan 2013 är att löpande se över och vid behov korrigera redovisningen av riksintressen. Detta genom att peka ut ytterligare områden där nya behov identifierats och plocka bort områden som inte längre bedöms utgöra riksintressen. Den första uppdateringen enligt denna modell skedde genom beslut om förnyad redovisning av riksintressen och områden av betydelse 2015-03-18 (FM2015-3297:1). Till detta beslut bilades en förteckning över de områden som utgör riksintresse samt separata riksintressekataloger för respektive län. 2017 års version var uppbyggd på samma sätt.

Förvarsbeslutet 2015 Prop 2014/15:109 gällande försvarspolitisk inriktning 2016-2020 innebär en omriktning mot ett mer nationellt inriktat försvar. Det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Detta har påverkat redovisningen såväl av öppet redovisade riksintressen och områden av betydelse samt riksintressen som omfattas av sekretess. I 2018 års version har utifrån dessa ingångsvärden revideringar av flertalet värdebeskrivningar och andra texter gjorts, liksom att ytterligare ett antal riksintresseområden har tillförts redovisningen.

MYNDIGHETER SOM BEDRIVER VERKSAMHET INOM RIKSINTRESSEN FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL

Försvarmakten ansvarar för riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ MB) och är enligt förordning (1998:869) om hushållning med mark- och vattenområden ansvarig för att lämna uppgifter om sådana områden.

Militär verksamhet bedrivs i Sverige av Försvarmakten (FM). Förvarsdepartementet (FÖ) ansvarar för Sveriges militära försvar och dess stödmyndigheter. Myndigheterna under FÖ är Försvarets materielverk (FMV), Försvarets radioanstalt (FRA), Försvarmakten (FM), Förvarsunderrättelsesdomstolen, Statens inspektion för förvarsunderrättelseverksamhet (Siun), Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Den del av dessa myndigheters verksamhet som är eller kan vara en del i att förbereda Sverige för krig ingår i totalförsvaret. Utöver nämnda myndigheter är också Fortifikationsverket (FORTV) i många delar så berörd att myndigheten bör inkluderas i begreppet. FM nyttjar gemensam meteorologisk infrastruktur hos SMHI, där väderraderer är ett tydligt exempel, varför även dessa anläggningar bedöms utgöra riksintresse för totalförsvarets militära del.

Beskrivning av myndigheten Försvarmakten (FM)

Försvarmakten är den myndighet som ansvarar för landets försvar. FM ska upprätthålla och utveckla ett militärt försvar som ytterst kan möta ett väpnat angrepp. Myndighetens huvuduppgift är, enligt förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten, att försvara Sverige och främja svensk säkerhet, bland annat genom att upptäcka och avvisa kränkningar mot det svenska territoriet. Självständigt eller i samverkan med andra myndigheter, länder och organisationer ska Sveriges suveräna rättigheter och svenska intressen värnas genom att konflikter och krig förebyggs och hanteras såväl nationellt som internationellt. Med myndighetens befintliga förmåga och resurser ska FM också kunna lämna stöd till civil verksamhet, förordning (2015:722). Grunden för FM verksamhet är förmågan till väpnad strid, varför myndigheten är beroende av övnings- och skjutfält, sjöövningsområden, flygplatser m.m. för att säkerställa möjligheterna till övning och utbildning på dessa förmågor. För att upprätthålla förmågor att upptäcka och avvisa kränkningar används en mängd tekniska system, vilka till stor del omfattas av försvarssekretess (OSL 15 kap 2§).

Försvarmaktens högkvarter är för närvarande lokaliserat till Stockholmsregionen. Verksamhet bedrivs över hela landet, såväl på mark som till sjöss och i luften. Verksamhet bedrivs årets alla dagar, dygnets alla timmar.

Beskrivning av myndigheten Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) är en civil myndighet med huvudkontor i Kista i Stockholms kommun. Myndigheten bedriver även verksamhet i Grindsjön (Botkyrka och Nynäshamns kommuner), Linköping och Umeå. Myndigheten ska enligt förordningen (2007:861) med instruktion för Totalförsvarets forskningsinstitut bedriva forskning, metod- och teknikutveckling samt utredningsarbete för totalförsvaret och till stöd för nedrustning, icke-spridning och internationell säkerhet. Myndigheten får även i övrigt bedriva forskning, metod- och teknikutveckling samt utredningsarbete. Verksamheten ska bedrivas med beaktande av krav på integritet, relevans och

vetenskaplig kvalitet. Myndigheten ska verka för att försvarsforskningen nyttiggörs även utanför totalförsvaret, och särskilt verka för samverkan mellan militär och civil forskning samt mellan nationell och internationell forskning. Myndigheten har även uppgift att bedriva försvarsunderrättelseverksamhet som fullgörs genom analyser av information som inhämtats från offentliga informationskällor eller som lämnats av uppdragsgivare. Myndigheten ska också på uppdrag av Försvarets materielverk bedriva exportrelaterad verksamhet inom försvarssektorn.

FOI bedriver forskning- och utvecklingsverksamhet inom ett stort antal tillämpningsområden som säkerhetspolitiska studier och analyser inom försvar och säkerhet, bedömning av olika typer av hot, system för ledning och hantering av kriser, skydd mot och hantering av farliga ämnen, IT-säkerhet och nya sensorers möjligheter.

FOI:s uppdragsgivare finns huvudsakligen inom försvarssektorn, bl.a. Försvarmakten och Försvarets Materielverk (FMV), men också civila myndigheter och näringslivet lämnar forsknings- och utvecklingsuppdrag. Myndigheten bedriver forsknings- och utvecklingsverksamhet i samarbete med många utländska myndigheter, forskningsinstitut och företag.

Beskrivning av myndigheten Försvarets radioanstalt (FRA)

Förordning (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt beskriver myndighetens uppgifter. FRA:s främsta uppgift är att bedriva signalspaning i syfte att kartlägga bl.a. yttre militära hot, hot mot svensk personal under internationella insatser, internationell terrorism, främmande underrättelseverksamhet mot svenska intressen och övriga internationella företeelser som har betydelse för svensk utrikes-, säkerhets-, och försvarspolitik. All signalspaning är riktad mot utländska förhållanden och sker på uppdrag av regeringen, Regeringskansliet, Försvarmakten, Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten.

FRA bedriver även informationssäkerhetsverksamhet och ska ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet. FRA får efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt hänseende. FRA ska särskilt kunna stödja insatser vid nationella kriser med it-inslag, medverka till identifiering av inblandade aktörer vid it-relaterade hot mot samhällsviktiga system, genomföra it-säkerhetsanalyser och ge annat tekniskt stöd.

Myndighetens huvudkontor finns på Lovö och verksamhet bedrivs över stora delar av landet.

Beskrivning av myndigheten Försvarets materielverk (FMV)

Försvarets materielverk har bland annat till uppgift, enligt förordning (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk, att på uppdrag av Försvarmakten hantera varor, upphandla byggentreprenader, varor och tjänster samt att tillhanda logistiktjänster. Myndigheten biträder Försvarmakten i materieförsörjnings- och logistikförsörjningsplanering samt med materielsystemskunskap. FMV bedriver också tjänsteexport, militär luftfart och certifiering för itsäkerhet i produkter och system. För att kunna bistå Försvarmakten och andra myndigheter med relevanta varor, så som utrustning och vapensystem, genomför myndigheten prov och försök på ett antal verksamhetsplatser i landet.

FMV huvudkontor finns i Stockholm.

Beskrivning av Fortifikationsverket (FORTV)

I förordning (2007:758) beskrivs att Fortifikationsverket ansvarar för att förvalta en viss del av statens fasta egendom, exempelvis fastigheter avsedda för försvarsändamål. Myndigheten ser till att Försvarsmakten, med flera myndigheter, har väl fungerande anläggningar, mark och lokaler för den verksamhet som bedrivs. FORTV är fastighetsägare för en stor del av de fastigheter där FM bedriver verksamhet och utgör därför, utöver FM, sakägare i flera av de ärenden som berör riksintressen för totalförsvarets militära del. Myndighetens specialistområde är skydds- och anläggningsteknik, varför myndigheten bedriver vissa prov och försök inom detta ämnesområde.

Fortifikationsverket har huvudkontor i Eskilstuna men bedriver verksamhet över hela landet.

Beskrivning av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut är, i enlighet med förordning (2009:974) förvaltningsmyndighet för meteorologiska, klimatologiska, hydrologiska och oceanografiska frågor. I detta uppdrag ingår bland annat uppgifter som att ta fram underlag som bidrar till god samhällsplanering, förvalta den meteorologiska infrastrukturen inom området gemensamt med FM, bedriva forskning, svara för varningstjänster och ha beredskap och biträda berörda myndigheter vid allvarliga störningar i samhället. SMHI samråder också med Försvarsmakten i frågor av allmän militär betydelse, förordning (2013:1045).

SMHI har sitt huvudkontor i Norrköping men bedriver verksamhet över hela landet.

EXEMPEL PÅ VAD SOM SKA REMITTERAS TILL FÖRSVARSMAKTEN

I hela landet behöver följande ärenden remitteras till Försvarsmakten:

- Samtliga ärenden som rör höga objekt (högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse samt samtliga objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Med sammanhållen bebyggelse avses de områden som utgör tätort på lantmäteriets översiktskarta 1:250 000).
- Samtliga översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner, tematiska översiktsplaner samt alla tillägg till dessa.
- Samtliga ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken för nya eller utökning av befintliga täkter (så som grus, sand m.m.).
- Samtliga ärenden/projekt gällande riksvägar och europavägar i hela landet samt alla ärenden/projekt rörande elvägar.
- Samtliga ärenden som rör järnvägar (nyetablering, förändring, avveckling).
- Samtliga ärenden som rör kablar och ledningar (både luft- och markkablar) på land som utgör del av transmissionsnätet och tidigare stamnätet.
- Samtliga ärenden som rör sjökablar (till havs och i kustområden).
- Samtliga VA-planer.
- Samtliga ärenden rörande flygplatser (framförallt ärenden som berör 6 kap 4 § luftfartsförordningen (2010:770)).
- Samtliga ärenden avseende tillstånd för nya, förändring av eller nedläggning av tillståndspliktiga hamnar eller tillståndspliktig hamnverksamhet.
- Samtliga ärenden som rör områdesskydd enligt MB 7 för Natura 2000.

I samverkan med Bergstaten deltar Försvarsmakten i beredningen av ärenden gällande undersökningstillstånd.

Inom påverkansområden för buller eller annan risk samt påverkansområde övrigt behöver även följande ärenden remitteras till Försvarsmakten:

- Samtliga plan- och lovärenden oavsett byggnadshöjd.
- Samtliga ärenden som rör områdesskydd enligt MB 7 kap (så som naturreservat, vattenskydd m.m.). Detta gäller även inom de av Fortifikationsverkets fastigheter som inte utgör riksintressen eller ligger inom påverkansområden.
- Samtliga ärenden som rör vägar.
- Större avverkning av skog.
- Samtliga ärenden som rör kablar och ledningar.

Inom sjöövningssområden behöver även följande ärenden remitteras till Försvarsmakten

- Samtliga plan- och lovärenden som berör kusten (inom 100 meter från strandlinjen) inom sjöövningssområdet. Plan- och lovärenden som befinner sig på land, men inte i anslutning till havet, behöver inte remitteras.

Eftersom samtliga ärenden som rör höga objekt (se punkten 1 ovan) behöver remitteras till Försvarsmakten, oavsett placering i landet, gäller inga särskilda riktlinjer för remisser inom följande områden: stoppområde för höga objekt, stoppområde för vindkraftverk, påverkansområde för luftrum/MSA-område, område med särskilt behov av hinderfrihet.

För landets länsstyrelser berörs exempelvis följande ärenden

- Samtliga ärenden som rör höga objekt (högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse samt samtliga objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Med sammanhållen bebyggelse avses de områden som utgör tätort på lantmäteriets översiktskarta 1:250 000).
- Samtliga översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner, tematiska översiktsplaner samt alla tillägg till dessa.
- Samtliga ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken för nya eller utökning av befintliga täkter (så som grus, sand m.m.).
- Samtliga ärenden avseende tillstånd för nya, förändring av eller nedläggning av tillståndspliktiga hamnar eller tillståndspliktig hamnverksamhet.
- Samtliga ärenden som rör områdesskydd enligt MB 7 för Natura 2000 i hela landet.
- Samtliga ärenden som rör områdesskydd, inom påverkansområden för buller eller annan risk samt inom påverkansområde övrigt.
- Samtliga plan- och lovärenden som berör kusten (inom 100 meter från strandlinjen) inom sjöövningområdet. Plan- och lovärenden som befinner sig på land, men inte i anslutning till havet, behöver inte remitteras.

För landets kommuner berörs exempelvis följande ärenden

- Samtliga ärenden som rör höga objekt (högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse samt samtliga objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Med sammanhållen bebyggelse avses de områden som utgör tätort på lantmäteriets översiktskarta 1:250 000).
- Samtliga översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner, tematiska översiktsplaner samt alla tillägg till dessa.
- Samtliga plan- och lovärenden inom påverkansområden för buller eller annan risk samt inom påverkansområde övrigt.
- Samtliga ärenden som rör områdesskydd, inom påverkansområden för buller eller annan risk samt inom påverkansområde övrigt.
- Samtliga plan- och lovärenden som berör kusten (inom 100 meter från strandlinjen) inom sjöövningområdet. Plan- och lovärenden som befinner sig på land, men inte i anslutning till havet, behöver inte remitteras.

BULLERBERÄKNINGAR OCH PÅVERKANSOMRÅDEN FÖR BULLER

En stor del av den militära verksamhet som bedrivs i Sverige är tillståndspliktig enligt miljöbalken. Det innebär att myndigheterna behöver ansöka om tillstånd för att bedriva verksamhet, på exempelvis skjutfält och flygplatser. De ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet som myndigheterna gör omfattar den verksamhet som myndigheten behöver genomföra på den specifika platsen. Det behovet utgår i sin tur från de uppdrag som myndigheterna har fått från riksdag och regering.

I en tillståndsansökan redovisar myndigheterna den beräknade ljudutbredning som den planerade verksamheten förväntas medföra. Det är upp till prövningsmyndigheten, d.v.s. den myndighet dit ansökan om tillstånd skickas för beslut, att avgöra vilket underlag som behöver redovisas. Försvarsmaktens erfarenhet är att det alltid behöver redovisas hur nuläget ser ut vad gäller förekomsten av störningskänslig bebyggelse inom ljudutbredningsområdena i MKB:n till ansökningarna. Förekomsten av störningskänslig bebyggelse inom ljudutbredningsområdet riskerar alltid att begränsa verksamheten.

Värdet av ett gällande tillstånd för miljöfarlig verksamhet utgör grunden för att nå den efterfrågade operativa effekten – dvs. är grunden för att utbilda och öva förband på ett sätt som skapar förutsättningar att försvara Sverige och landets intressen. Sammantaget ger ovanstående att Försvarsmakten behöver säkerställa att det inte tillkommer mer eller utökad störningskänslig bebyggelse inom ljudutbredningsområdena eftersom det riskerar att medföra skada på riksintressena.

Skottbullenberäkningar och bedömning av omgivningspåverkan vid övnings- och skjutfält

Redovisningen av omgivningspåverkan från skjutfält (påverkansområden för buller eller annan risk) bygger främst på beräknade ljudnivåer från dimensionerande vapen och ammunition vid aktuellt skjutfält.

Beräkningarna har utförts med programmet Skuddlyd, som bygger på en samnordisk modell för skottbullenberäkningar. Modellen togs fram under 1980-talet av Fortifikationsverket och dess motsvarigheter i Norge och Danmark, och är i allt väsentligt densamma som den nomogrammodell som togs fram av Naturvårdsverket vid samma tid. Det digitala beräkningsprogrammet har utvecklats så att det sedan omkring tio år tillbaka medger att terrängdatabasen läggs in som en beräkningsförutsättning. Detta medger kartbeskrivning av skärmande effekter mellan skjutplats och olika mottagarpunkter. Beräkningarna bygger på mätvärden som registrerats under kontrollerade former för olika typer av vapen och ammunition. Beräkningarna sker i 50- eller 100-meterssteg, vilket innebär att ljudnivån i ett mycket stort antal punkter registreras. Beräkningarna överförs därefter till digitalt kartunderlag efter beställarens önskemål och behov. Generellt utförs beräkningarna med förutsättningen medvind från skjutplatsen till samtliga mottagarpunkter för att spegla varierande vindriktningar över längre tid. Kompletterande mätningar visar att beräkningarna har en hög tillförlitlighet.

Avgränsningen av den omgivningspåverkan som kan ha betydelse samhällsplaneringen bygger på Försvarsmaktens bedömning av vilka vapen och ammunition som på respektive fält kan vara dimensionerande för störningsupplevelser i omgivningen och få effekt vid en tillståndsprovning av verksamheten på fältet. Avgränsningen har i något fall, för att underlätta tillämpningen, anpassats till naturliga gränser så som vägar och höjder. Utgångspunkten är tillämplig riktvärdesnivå för finkalibriga (Naturvårdsverket allmänna råd, SNFS 2005:15) och grovkalibriga vapen (regeringsbeslut 1998-04-16, dnr Fö98/928/MIL). Vald riktvärdesnivå och vapen- respektive ammunitionstyp bygger i sin tur på gällande miljötillstånd eller pågående miljöprovning av fältet.

Försvarsmaktens huvuduppgift är enligt riksdagens beslut förmåga till väpnad strid. Det är därför väsentligt att övningsverksamheten med både skarp och lös ammunition, sprängningar och annat på de befintliga övnings- och skjutfälten kan säkerställas på lång sikt. Försvarsmakten kommer till följd av detta att vara mycket restriktiv i sin bedömning av tillkommande lov- och planärenden som avser störningskänslig bebyggelse inom det angivna påverkansområdet. Riskerna består av möjliga begränsningar i verksamheten vid framtida förnyade miljöprovningar till följd av ökat antal individer som kan uppleva störningar. Försvarsmakten hänvisar här till förarbetena till naturresurslagen (prop. 1985/86:3, sid 73 ff. och 168 ff.) och miljöbalken (prop. 1997/98:45, sid 34) för vidare läsning.

Bedömning av påtaglig skada

Riktvärden för finkalibrig ammunition (under 20 mm) är sammanfattningsvis 65 dBAI för verksamhet dag- och kvällstid under vardagar, 60 dBAI kvällstid under lördagar och söndagar samt 55 dBAI under nätter. För grovkalibrig ammunition (20 mm och däröver) gäller 90 (dB)L_{cx} vid fler än 100 skott (bullerhändelser) per år och 95 (dB)L_{cx} vid färre skott än 100 per år vid nyetablering av störningskänslig bebyggelse.

Beroende på det specifika miljötillståndet och den verksamhet som bedrivs på respektive fält, bedöms påtaglig skada i varje enskilt fall.

Flygbullerberäkningar och bedömning av omgivningspåverkan vid flygplatser med militär luftfart

Redovisningen av omgivningspåverkan från flygplatser och övningsflygplatser (påverkansområden för buller eller annan risk) bygger främst på beräknade ljudnivåer från dimensionerande verksamhet med flygplan och helikoptrar. Det är enbart momentant start- eller landningsbuller som ligger till grund för beräkningen av de maximala värdena, L_{max}, för buller från militär luftfart. Vanligtvis är det flygningar med JAS, 450 rörelser per år, som utgör utgångspunkten för beräkningarna.

Försvarsmakten redovisar normalt ett påverkansområde som utgår från beräknad ljudnivå L_{max} 80 dBA från den dimensionerande verksamheten vid flygplatsen. Bakgrunden till den valda nivån om L_{max} 80 dBA är å ena sidan riktvärdet L_{max} 70 dB utomhus vid störningskänslig bebyggelse i Naturvårdsverkets allmänna råd för flygplatser (NFS 2008:6), och å andra sidan åtgärdsgränsen beräknad ljudnivå L_{max} 90 dB utomhus för bullerisolering av permanentbostäder i villkor enligt gällande miljötillstånd för flottiljflygplatserna. Av

proposition 1993/94:215, Handlingsplan mot buller, framgår också att toleransen mot buller från militär verksamhet bör vara högre än från annan verksamhet. Detta med anledning av att det allmänna intresset att Försvarsmakten effektivt ska kunna utbilda och öva krigsförband i fredstid. Med dessa förutsättningar har Försvarsmakten bedömt att en rimlig avgränsning av påverkansområdet av det riksintresse som flygplatserna representerar anges till beräknad utomhusnivå LAmax 80 dB. Försvarsmakten har därmed valt att för sin del lägga gränsen för att motsätta sig nyetablering av störningskänslig bebyggelse vid en högre nivå än det av Naturvårdsverket fastställda riktvärdet.

Härutöver bör noteras att det i slutbetänkandet från Bullersamordningsutredningen (SOU 2013:67) anges att bestämmelserna i föreslagna förordningar inte gäller militär trafik. Det samma gäller i förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, där det preciseras i 1§ sista stycket att "bestämmelserna i 6 och 7 §§ gäller inte buller från militära luftfartyg som utför flygningar för militära ändamål".

Bedömning av påtaglig skada

Ny störningskänslig bebyggelse inom det område som beräknas utsättas för LAmax 80 dBA bedöms medföra risk för skada på riksintressena. Risken för skada består i att tillkommande störningskänslig bebyggelse kan innebära begränsningar av Försvarsmaktens verksamhet vid förnyad miljöprövning av verksamheten. Ny störningskänslig bebyggelse inom det område som beräknas utsättas för LAmax 70 dBA bedöms inte medföra påtaglig skada på riksintresset, men är i många fall relevant att beakta inom samhällsplanering framförallt med avsikt på god bebyggd miljö och hälsa och säkerhet.

57 – RIKSINTRESSET HORSSJÖNS SKJUTFÄLT, KARLSTAD, HAGFORS OCH FILIPSTADS KOMMUNER

Värdebeskrivning

Horssjöns skjutfält är beläget cirka 55 km norr om Karlstad i Karlstads kommun och anskaffades i början av 1980-talet som ett område för militära övningar. Området omfattar ca 3700 ha. Den verksamhet som konstituerar riksintresset innebär påverkan på omgivningen genom skottbullen som kan uppfattas som störande. I vissa fall kan verksamheten även innebära annan påverkan. Inom fältet kan olika övningsmoment genomföras med skarp ammunition från flera skjutområden samtidigt med riskområdena belägna inom fältets egna gränser. Horssjöns skjutfält har kapacitet för samövningar med flygförband. Sådana övningar kan enbart genomföras på särskilt anordnad mark som Försvarsmakten kan disponera fritt. Det är väsentligt att skjutfältets funktion kan skyddas och bibehållas.

Riksintresseområdet utgörs av skjutfältet. Fältet tillståndsprövades enligt miljöskyddslagen med ansökan 1982-08-05 och tillståndsbeslut meddelades av länsstyrelsen i Värmlands län 1984-05-21. Den prövade verksamheten omfattar bl.a. skjutning med fin- och grovkalibrig ammunition samt sprängningar, som kan påverka omgivningen utanför skjutfältets gränser genom buller under dygnets alla timmar samt under helger.

Övnings- och skjutfält utgör en omistlig produktionsresurs för Försvarsmaktens övningar med förekommande utrustning och vapensystem är därför områden av riksintresse. Horssjöns skjutfält är ett sådant område, som nyttjas av olika förband inom Försvarsmakten.

Bedömning av påtaglig skada, konflikter med andra riksintressen och möjliga synergier

Påtaglig skada på riksintresset bedöms uppstå då åtgärder medför direkta eller indirekta begränsningar i vilken verksamhet som kan utföras på skjutfältet. Exempel på åtgärder som kan medföra påtaglig skada är:

- Uppförande av ny, alternativt större förändringar av befintlig, störningskänslig bebyggelse inom det område som utgör påverkansområde för buller eller annan risk.
- Förändringar i infrastruktur i närområdet som på något sätt påverkar möjligheterna att transportera fordon, materiel eller personal till fältet och dess närområden.
- Införandet av begränsningar så som områdesskydd som på något sätt förändrar möjligheterna till nyttjande av riksintresseområdet, genom exempelvis begränsningar i tillståndspliktig verksamhet, uppförandet av anläggningar m.m.
- Planer och bestämmelser som uppmuntrar till friluftsliv inom påverkansområdet för buller eller annan risk
- Uppförandet av höga objekt inom område som utgör område med särskilt behov av hinderfrihet.

För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på riksintresset har påverkansområdena identifierats. För Horssjöns skjutfält utgörs påverkansområdena av buller eller annan risk samt område med särskilt behov av hinderfrihet övnings- och skjutfält.

Vid en framtida omprövning av miljötillståndet för fältet är det av mycket stor betydelse att ny störningskänslig bebyggelse inte tillåts i sådan närhet av fältet att den prövande myndigheten bedömer att verksamheten behöver begränsas i någon form. Även enstaka åtgärder kan medföra sådana begränsningar vid en prövning, särskilt då de får en prejudicerande verkan för kommande lovprövningar. Försvarsmakten anser därför att störningskänslig bebyggelse generellt inte skall tillåtas inom det angivna påverkansområdet för buller eller annan risk. En prövning bör dock göras i varje enskilt fall, då det kan finnas områden där buller eller annan risk inte föreligger på sådant sätt att nytillkommen bebyggelse medför påtaglig skada.

Möjliga synergier mellan Försvarsmaktens riksintressen och andra verksamheter/riksintressen

Försvarsmakten kan konstatera att det kan finnas fördelar ur ett planeringsperspektiv att samlokalisera militära verksamheter med civila verksamheter. Exempel på verksamheter som Försvarsmakten anser kan vara lämpliga i detta avseende är bullrande industrier, flygplatser eller annan infrastruktur som vägar eller järnvägar. En prövning behöver dock göras i varje enskilt fall, för att säkerställa att begränsningar på den militära verksamheten inte uppstår.

På Horssjöns skjutfält finns höga naturvärden. Dessa naturvärden har i stor utsträckning uppstått som en direkt eller indirekt följd av den militära övningsverksamheten samt ett, ur Försvarsmaktens perspektiv, rationellt skogsbruk. Ofta är det övningsverksamhet som skapar förutsättningar för att bibehålla en hög biologisk mångfald. Försvarsmakten ser viss problematik med att det införs områdesbestämmelser så som naturreservat, Natura 2000-områden m.m. över fälten med anledning av att dessa skydd i förlängningen kan begränsa Försvarsmaktens verksamhet. Särskilt vad gäller Natura 2000 är det svårt att i dagsläget bedöma risken för att lagstiftningen/riktlinjerna på EU-nivå skärps vilket kan medföra skada på riksintresset samt i förlängningen skada naturvärdena trots att målsättningen är det motsatta. Skyddsvärdena i sig utgör dock generellt inget hinder för den militära verksamheten och så länge militär verksamhet bedrivs inom området kan naturvärdena till stor del anses skyddade med anledning av att annan verksamhet begränsas.

Övrigt

Med anledning av ovanstående är det av stor vikt att riksintresset med tillhörande påverkansområden tydligt redovisas i kommunernas översiktsplaner. Remisser behöver tillsändas Försvarsmakten för att säkerställa att alla aspekter av totalförsvarets militära del beaktas i bedömningarna, se vidare sidan 12-13.

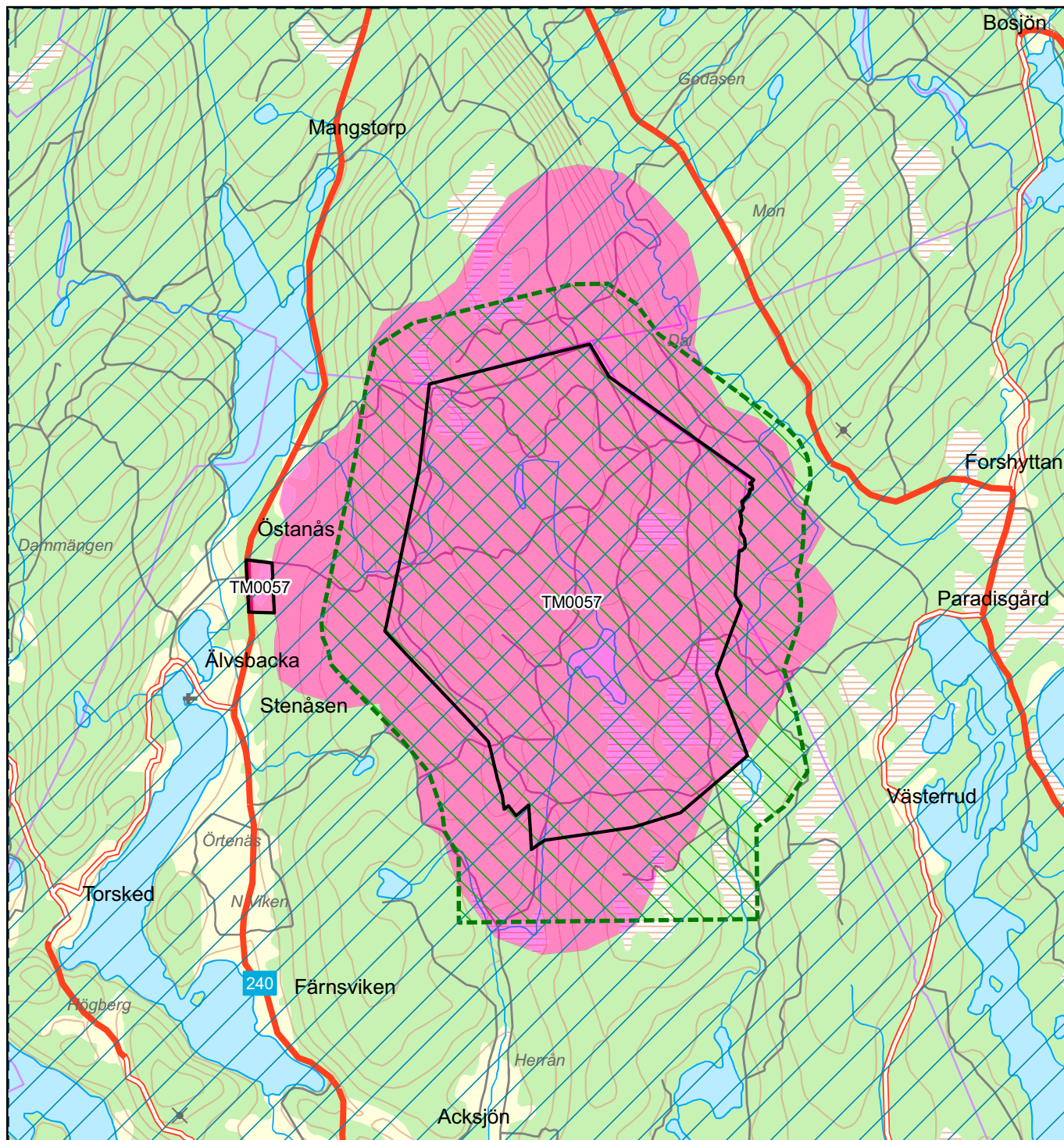
RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL HORSSJÖNS SKJUTFÄLT - TM0057

Kommun: Karlstad - Län: Värmland

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

Producerad av Försvarets stödenhet
geografisk information (Geo SE)
Bakgrundskarta:
Topografiska webbkartan (©Lantmäteriet)
Överlagrad information: Försvarets stödenhet
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:100 000
Produkt ID: SE-190360:2
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9§ 2:a stycket MB

Riksintresse på land

Öppna områden av betydelse 3 kap 9§ 1:a stycket MB

Lågflygningsområde med påverkansområde

Påverkansområden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde för buller eller annan risk

VÄRDEBESKRIVNING FÖR ÖVRIGA RIKSINTRESSEN OCH OMRÅDEN AV BETYDELSE SOM HELT ELLER DELVIS OMFATTAS AV FÖRSVARSEKRETESS OCH SOM DÄRFÖR INTE KAN REDOVISAS ÖPPET GEOGRAFISKT

Försvarsmakten och andra myndigheter inom totalförsvaret har anskaffat och nyttjar olika typer av anläggningar. Flertalet är fortifikatoriskt skyddade, byggda under eller på mark eller insprängda i berg. Detta för att tillsammans med Försvarsmaktens övriga förmågor bidra till den samlade försvarseffekten. Anläggningarna funktionsindelas beroende på vilket system de stödjer och utgörs främst av:

- anläggningar för ledning, t. ex. stabsplatser, ledningscentraler
- anläggningar för underrättelser, t. ex. radaranläggningar, grupperingsplatser för mobila system
- anläggningar för samband och kommunikation, t. ex. signalstationer och radiolänkstationer
- anläggningar för vapen, t. ex. grupperingsplatser för olika vapen
- anläggningar för fartyg, t. ex. fartygstunnlar
- anläggningar för luftfartyg, t. ex. berghangarer, flygbaser, helikopterbaser
- anläggningar för förråd, t. ex. ammunitionsförråd och drivmedelsförråd
- prioriterade anläggningar, vägar och områden som ingår i planer för totalförsvaret
- nyttjandet av anläggningar för kommunikation och transport, t. ex. vissa vägar och farleder.
- Områden som planeras att ianspråkta för utbyggnad av ovanstående anläggningar inom ramen för gällande försvarsplanering.

Uppgift om platser där anläggningar finns samt vilken verksamhet som bedrivs på vilken plats omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Av dessa uppgifter kan slutsatser dras om bl.a. kapacitet, inriktning, sårbarhet och understödda system m.m. Det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgifterna röjs.

Försvarsmakten redovisar därför dessa riksintressen och områden av betydelse med en samlad värdebeskrivning. För vissa av anläggningarna har Försvarsmakten valt att redovisa ett påverkansområde för att säkerställa att åtgärder inte vidtas som kan skada anläggningen eller dess funktion. Dessa områden benämns "Övriga påverkansområden" och det specifika riksintresseområdet framgår inte på karta. Påverkansområdet omfattas inte av sekretess. Flera av de anläggningar som inte redovisas med ett övrigt påverkansområde bevakas endast genom de remisser som myndigheten begär in över hela landet (exempelvis höga objekt, sjökablar m.m.) och vissa göms inom påverkansområde för buller eller annan risk.

Fördjupad beskrivning av Försvarets telenät (FTN)

Försvarets telenät är en samlad benämning för ett rikstäckande fysiskt nät för telekommunikation vilket utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Detta kommunikationsnät utnyttjas inte endast av Försvarsmakten, utan också av ett flertal andra myndigheter. Flera samhällsviktiga funktioner använder FTN för tids- och säkerhetsmässigt

kritisk kommunikation. Som exempel kan nämnas att kommunikation till ledningscentraler hos Länsstyrelserna och blåljusmyndigheter som polis, tull och räddningstjänst kan gå genom FTN. Även Rakel, det gemensamma kommunikationssystemet för blåljusmyndigheter, är delvis kopplat till FTN. För Rakel ansvarar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Utan transmission genom FTN skulle Rakel få betydande svårigheter att fungera som rikstäckande kommunikation för berörda myndigheter.

Utöver ovanstående använder Luftfartsverket FTN som transmission för kommunikation för flygtrafikledningstjänster över landet. FTN nyttjas även för dataöverföring från det svenska väderradar nätet SWEDRAD, med information som är väsentlig för flera av Försvarets förmågor, exempelvis flygtrafikledning.

FTN utgörs fysiskt av ett relativt stort antal större och mindre anläggningar över landet, vilka kan vara nedsprängda i berggrum, ligga i andra fortifikatoriskt skyddade utrymmen eller vara inrymda i olika typer av befintliga byggnader. FTN har flera nätlösningar för kommunikation mellan stationer där bl.a. radiolänk är vanligt förekommande.

Fördjupad beskrivning av Försvarets sensorsystem (radar m.m.) och radiosystem

Försvaret förfogar över ett antal tekniskt kvalificerade militära sensorer, vilka utnyttjas för övervakning av luftrum och sjöterritorium. Dessa utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Systemen syftar till att skydda Sveriges territoriella integritet. Sensorinformationen utgör en viktig förutsättning för att hävda Sveriges gränser, samt leda insatser med flyg- och sjöstridskrafter i fred, kris och krig. Dessa sensorer är utplacerade så att de täcker hela Sveriges territorium, med överlappning. Även Försvarets radiosystem med rundstrålande antenner är av riksintresse för totalförsvarets militära del. Informationen från sensorerna skickas genom FTN till ledningscentraler som omhändertar och bearbetar denna, för t ex luftstridsledning.

Utöver dessa kvalificerade militära radarsystem finns ett nät av något mindre tekniskt kvalificerade, radarsystem. Detta system används bl.a. i syfte att säkert och finmaskigt kunna genomföra övervakning av sjöterritoriet runt Sveriges kuster. Sverige har ett internationellt åtagande inom ramen för det s.k. Schengenavtalet, där Sverige i likhet med övriga avtalspartner är ålagda att övervaka Schengenområdet yttre gräns. Denna information delas med andra myndigheter, bl.a. Kustbevakningen och Tullverket.

Fördjupad beskrivning av Försvarets radioanstalts (FRA) anläggningar med system för signalspaning

Signalspaningsverksamheten är en del av den svenska underrättelsetjänsten och syftar bl.a. till att ge regeringen ett självständigt beslutsunderlag i frågor som rör svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Uppdragsgivarna är fortlöpande i behov av underrättelserapportering och signalspaningsverksamheten bidrar kontinuerligt till att skydda Sverige och landets intressen. Anläggningarna med tillhörande system för signalspaning är av riksintresse för totalförsvarets militära del.

All signalspaning är riktad mot utländska förhållanden och sker på uppdrag av regeringen, Regeringskansliet eller Försvaret. Signalspaning bedrivs i enlighet med lagen

(2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Syftet med spaningen är att kartlägga bl.a. militära yttre hot, hot mot svensk personal under insatser, internationell terrorism, utveckling och spridning av massförstörelsevapen, allvarliga hot mot samhällets infrastruktur, konflikter utomlands med konsekvenser för internationell säkerhet, främmande underrättelseverksamhet mot svenska intressen samt övriga internationella företeelser av betydelse. All signalspaning kräver tillstånd från Försvarsunderrättelsedomstolen.

Signalspaningsverksamheten består av två delar; kommunikationsspaning och teknisk signalspaning. Kommunikationsspaningen riktas mot civila och militära radiosignaler som till exempel telefoni, telegrafi, dataöverföringar, satellitkommunikation och internationell kabeltrafik. Inhämtade signaler bearbetas, analyseras och resulterar i rapporter som sänds till uppdragsgivarna. Den tekniska signalspaningen riktas mot signaler som inte innehåller kommunikation, främst från radar-, navigerings- och vapenrelaterade system. Syftet är att ge berörda myndigheter underlag för till exempel telekrigfunktioner och hotsystemanalyser. Signalspaningsverksamheten omprövas och utvecklas ständigt för att tillgodose uppdragsgivarnas underrättelsebehov och för att följa förändringarna i signalmiljön, den tekniska utvecklingen och signalskyddet.

Fördjupad beskrivning av anläggningar för förvaring av explosiva varor, ammunitionsförråd

Försvarsmaktens ammunitionsförråd och deras innehåll är en viktig komponent för Försvarsmaktens förmåga att föra väpnad strid. Ammunitionsförråden är av avgörande betydelse för rikets försvarsplanering och försvar samt för övning av huvuduppgiften. Information om förrådens geografiska placering och deras innehåll är därför i sig skyddsvärt vilket innebär att röjande av dessa uppgifter är menligt för rikets försvar. Vissa av ammunitionsförråden utgör riksintresse för totalförsvarets militära del, andra utgör område av betydelse för totalförsvarets militära del. Vilka områden som är av vilket värde kan med hänsyn till försvarssekretess inte redovisas öppet.

Försvarsmakten har i ett antal av landets län anläggningar med tillstånd enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. Försvarsmakten har vid lokaliseringen av förråd gjort en riskanalys och beskrivning i förhållande till geografiskt läge, populationsfrekvens, kommunikationer och etablerade rörelsemönster. Denna riskanalys ligger till grund för det verksamhetstillstånd som Försvarsmakten förfogar för verksamheten.

Det acceptansvärde (riskvärde) baserat på populationsfrekvensen och sannolikheten för en olycka som ligger till grund för Försvarsmaktens verksamhetstillstånd innebär att åtgärder som indirekt förhöjer risken för tredje man därigenom väsentligt försvårar utnyttjandet anläggningen/anläggningarna. Olämpligt placerad bebyggelse kan innebära begränsningar i förrådets kapacitet. Lov eller planåtgärder som medför en förhöjd risk för tredje man innebär därför risk för påtaglig skada på riksintresset eller området av betydelse.

Bedömning av påtaglig skada, konflikter med andra riksintressen och möjliga synergier

För FTN, radar- och sensorsystem m.m.

Systemen nyttjar det elektromagnetiska spektrumet för telekommunikationen och informationsinhämtning. Detta innebär att de är mer eller mindre känsliga för störningar i utbredningen i atmosfären inom respektive frekvensområde.

Atmosfärsutbredning inom ett givet frekvensområde bestäms bl.a. av sådana yttre faktorer som luftfuktighet, störningar från solen eller andra astronomiska fenomen, jordytans krökning, utsänd effekt, m.m. En viktig faktor som påverkar ett systems totala prestanda är mottagen effekt efter transmission genom atmosfären, d.v.s. hur stark signal återstår för systemets mottagare att uppfatta.

Även fysiska hinder kan ha påverkan på den elektromagnetiska strålningens utbredning. Beroende på aktuellt frekvensområde kan sådana fysiska hinder utgöras av berg, enstaka träd eller skog, torn och master, andra byggnader och vindkraftverk. Vindkraftverk utgör både en byggnad (tornet) men har även har rörliga delar, rotorn, vilka tillför särskild påverkan på strålningsutbredningen och transmissionen. Detta kan t.ex. medföra att en radar som försöker att "se" bortom ett (eller flera) vindkraftverk kan uppfatta inte bara ett "blint" område bortom vindkraftverket/-en utan även kan utsättas för påverkan från rotorn/-orerna i en betydligt större sektor än precis rakt emot verken. Denna påverkan kan t ex bestå i s.k. falska målekon, m.m.

För ett radiolänksystem, som sänder med en smal lob i en fast riktning, kan ett vindkraftverk i, eller i omedelbar närhet av, sändningsriktningen innebära en så kraftig reduktion i transmissionen att systemet helt enkelt förlorar förbindelsen, eller att överföringen åtminstone blir så störd att informationen inte går att tyda vid mottagaren. Detta tekniska förhållande gäller även för radiosystem med rundstrålande antenner, exempelvis HF2000 (Kortvågsradio), LF-system för ubåtskommunikation (Långvågsradio) och stridsledningsradio för flyg och fartyg (VHF-radio), då transmissionen kan komma störas i önskad förbindelseriktning.

Den geografiska placeringen av radar- och radiostationer är inte tillkommen av en slump, utan gjord för att dels ge erforderlig sensortäckning respektive kommunikationsräckvidd, dels försvåra angrepp mot anläggningarna. De topografiska förhållandena är därmed av stor betydelse för lokaliseringen. Detta gäller såväl för fasta (anläggningar) som för grupperingsplatser för mobila system. För att Försvarsmakten ska kunna bevaka att funktionen för riksintresset Försvarsmaktens sensorsystem inte begränsas, måste Försvarsmakten få in alla ärenden avseende höga objekt på remiss. Med hänsyn till att anläggningarnas geografiska läge omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller detta hela landet. Utanför sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd på över 20 meter definierade som höga objekt. Inom sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd över 45 meter definierade som höga objekt, se PDF-katalogens inledande kapitel.

Utöver höga objekt kan även vissa andra anläggningar komma att skada systemen, varför remisser begärs in för samtliga plan- och lovärenden inom de övriga påverkansområdena där denna typ av anläggningar kan vara lokaliserade.

Synergien med andra riksintressen ligger främst i att flera andra myndigheters verksamheter är beroende av att Försvarsmaktens system fungerar problemfritt vad gäller möjligheter att inhämta, transmitta och avläsa information.

För signalspaningsanläggningar

Signalspaning bedrivs från anläggningar på olika platser på land i Sverige samt från flygplan och fartyg. Anläggningarnas antenn- och mottagarsystem har lokaliserats till platser som är optimala ur inhämtnings- och spaningssynpunkt. Signalspaningen som sker från anläggningarna är störningskänslig och har ett stort behov av olika typer av skydd för att motverka störningar. Behovet av skydd varierar för respektive anläggning. Exempel på verksamheter/anläggningar som inom en radie av ca 1 mil i huvudspaningssektor kan störa signalspaningen är vindkraftverk, järnvägar, motorvägar, elkraftsanläggningar och master/radiosändare. Vindkraft kan störa signalspaningen även på längre avstånd. Inom ett område av ca 2 km i radie närmast systemen kan inhämtningen även påverkas negativt av exempelvis:

- ekonomibyggnader och anläggningar för jordbruk eller skogsbruk,
- taktäckningsmaterial och fasadbeklädnad i metall,
- cisterner,
- mindre vindkraftverk,
- plank och stängsel av metall samt elstängsel,
- vindmaster,
- radio- och telemaster eller torn,
- antenner och basstationer,
- sändande radio-, IT- och teleanläggningar,
- schaktning, fyllning och avvattning av mark
- trädfällning och skogsplantering.

Det finns fastställda tekniska skyddsmodeller för vidmakthållande av signalspaningsförmågan gällande vindkraft och radiosändare som används då synpunkter lämnas i remissärenden m.m. För att Försvarsmakten ska kunna bevaka att funktionen för riksintresset eller området av betydelse anläggningar för signalspaning inte begränsas, måste Försvarsmakten få in alla ärenden avseende höga objekt på remiss. Med hänsyn till att anläggningarnas geografiska läge omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller detta hela landet. Utanför sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd på över 20 meter definierade som höga objekt. Inom sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd över 45 meter definierade som höga objekt.

VÄRDEBESKRIVNING FÖR RIKSINTRESSET MILITÄR VÄDERTJÄNST

Försvarsmaktens Vädertjänst och SMHI har sedan lång tid tillbaka en gemensamt finansierad meteorologisk infrastruktur i Sverige. Denna infrastruktur är en förutsättning för båda myndigheternas funktion inom sina ansvarsområden och måste fungera i samtliga beredskapsnivåer. Myndigheterna har redan idag ett från departementen uttalad vilja att ta ett långsiktigt gemensamt ansvar för den gemensamhetsägda meteorologiska infrastrukturen i Sverige, i alla beredskapsnivåer. Därför utgör väderradarer samt tillhörande anläggningar riksintresse för totalförsvarets militära del.

Det finns idag skyddsvärd meteorologisk infrastruktur på flera platser och inom viktiga funktioner som ägs av SMHI men kravställs av Försvarsmakten. Väderradar är den tydligaste av dessa riksintressen och beskrivs utförligare nedan. Det finns också sensorer och mottagare av väderdata på SMHI:s anläggning i Norrköping som är vitala för en militär och civil vädertjänst och som är av riksintresse.

I Sverige finns 13 väderradarsystem, där SMHI övertar ägandet för Försvarsmaktens sju anläggningar under perioden 2018-2020. Dessa väderradarsystem ingår i ett svenskt gemensamt väderradarnät, SWERAD. Oavsett ägande av själva anläggningen så har både Försvarsmakten och SMHI stort behov av data från samtliga väderradaranläggningarna för sin verksamhet. Nätverket SWERAD ger SMHI och Försvarsmakten tillgång till väderradarinformation som är vital för att utföra sitt samhällsansvar avseende vädertjänst. Denna information är av stor vikt för de prognoser som SMHI framställer för samhället och för Försvarsmaktens prognosverksamhet bl. a. inför militära flygningar. Inom SWERAD förmedlas mätdata från väderradaranläggningar för bland annat central sammanställning av väderradarprodukter i kompositform, d.v.s. flera stationers information samlade i en gemensam bild samt för framtagning av numeriska prognoser och analyser. Denna information distribueras även internationellt.

Riksintresset väderradar riskerar framför allt att skadas av vindkraftsetableringar för nära väderradaranläggningarna. Störningarna på väderinformationen blir då för stora för att säkra prognoser ska kunna tas fram¹. Därför finns en internationell överenskommelse att inga vindkraftverk ska uppföras inom 5 km radie och i Sverige används en bortre max-gräns på ca 50 km där måste särskilda analyser genomförs. I Sverige används denna överenskommelse sedan flera år och den förstärktes genom flera studier som genomfördes 2010- 2014. Det är dock ovanligt med avslag på avståndet 50 km.

¹ Vid varje väderradarstation registreras mätdata från rörliga vattendroppar/ispartiklar. Ett vindkraftverk som snurrar ger därför falska nederbördsekon. Vidare är stationerna utrustade med dopplerfunktion som innebär att relativ rörelsedata kan genereras vilket i sin tur medför att vektorinformation kan skapas. Informationen används för prognoser för Försvarsmakten, allmänheten, luftfarten, vägtrafiken och även för sjöfart i viss mån. Utan radar kan inte nederbördsområden följas, vilket för flyget bl.a. innebär osäkrare eller uteblivna varningar för åska. Våghållare följer också nederbördsområden via radar för att kunna bedöma när t.ex. halkbekämpning skall ske. Mätdata används också som indata till väderprognos-modeller där felaktiga data från en väderradar innebär större risk för felaktiga prognoser.

Som ovan nämnts finns även behov av skyddsområde vid SMHI:s huvudkontor i Norrköping, med avseende på störande sändare och höga byggnader. Skyddsområdet delas in i ett närfält som sträcker sig 500m ut från antennen och ett fjärrfält som ligger utanför närfältet ut till 2km avstånd från antennen. Närfältet är en horisontell yta på samma höjd som antennens placering (53m (RH 2000)). Fjärrfältet är en konisk yta med vinkeln $+5^\circ$ mot horisontplanet räknat från närfältets yttre del. Även i detta område är det främst höga objekt som kan påverka funktionen.

De väderradarsystem som utgör riksintresse med utgångspunkt i ovanstående är:

- TM0090 Väderradar Vilebo, Åtvidabergs kommun
- TM0091 Väderradar Ase, Gotlands kommun
- TM0092 Väderradar Karlskrona, Karlskrona kommun
- TM0093 Väderradar Bjäre, Båstads kommun
- TM0094 Väderradar Vara, Vara kommun
- TM0095 Väderradar Leksand, Leksands kommun
- TM0096 Väderradar Hudiksvall, Hudiksvalls kommun
- TM0097 Väderradar Örnköldsvik, Örnköldsviks kommun
- TM0098 Väderradar Östersund, Östersunds kommun
- TM0099 Väderradar Luleå, Luleå kommun
- TM0100 Väderradar Kiruna, Kiruna kommun
- TM0101 Väderradar Håtuna, Upplands Bro kommun
- TM0102 SMHI:s huvudkontor i Norrköping, Norrköpings kommun

OMRÅDE AV BETYDELSE FÖR TOTALFÖRSVARET

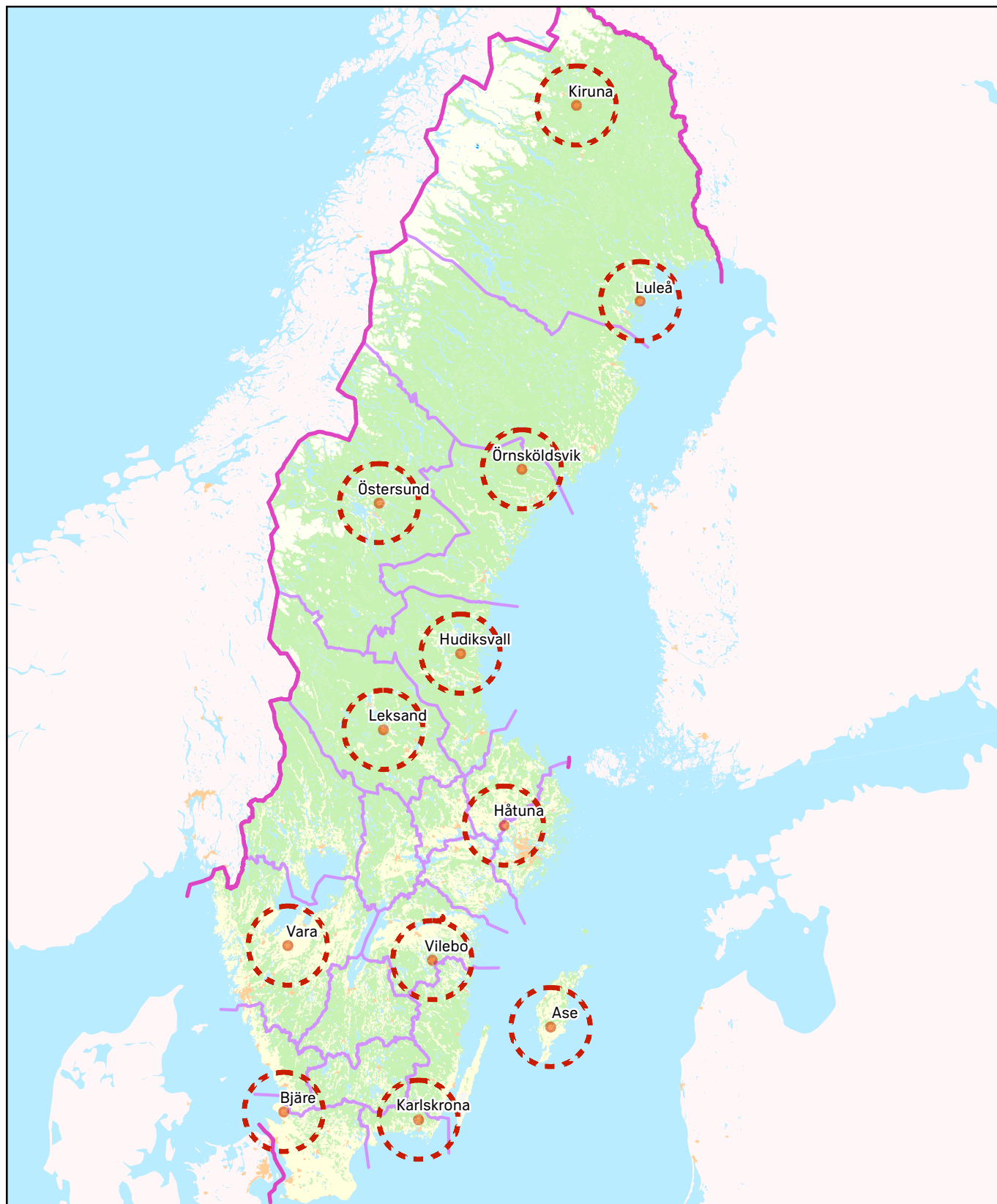
VÄDERRADAR

Översiktskarta - Sverige

För mer information om riksintresset samt tillhörande påverkansområden, se värdebeskrivningarna samt www.forsvarsmakten.se

Producerad av Försvarsmaktens stödenhet
geografisk information (Geo SE)
Bakgrundskarta:
Topografiska webbkartan (©Lantmäteriet)
Överlagrad information: Försvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:7 000 000
Produkt ID: SE-190350:3
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Påverkansområden

- Påverkansområde väderradar
- Stoppområde för vindkraftverk

VÄRDEBESKRIVNING AV OMRÅDEN AV BETYDELSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL: LÅGFLYGNINGSOMRÅDEN

Försvarsmaktens lågflygningsområden utgör område av betydelse för totalförsvarets militära del enligt MB 3 kap 9§ första stycket och är belägna på följande platser:

- Värmland upp till Älvdalen
- Småländska höglandet (Området kring sjön Sommen)
- Södra Småland - Norra Blekinge
- Norrbotten
- Sveg

Samtliga områden utom Sveg har brukats för lågflygningsändamål sedan mitten av 1970-talet och framåt. Lågflygningsområdet Sveg har används för helikopterflygets träning och utbildning sedan slutet av 1990-talet.

Lågflygningsområdena kan skadas av uppförandet av höga objekt. Det är därför särskilt viktigt med tidiga samråd för ärenden som rör höga objekt inom dessa områden, så att Försvarsmakten tidigt kan yttra sig och beskriva om ärendet medför skada på området eller inte.

Behovet av områden för lågflygning

Lågflygning är en av de mest riskfyllda flygoperationella procedurerna som utförs med Försvarsmaktens luftfartyg. I vissa operativa situationer är lågflygning det bästa skyddet som förarna har för att undvika beskjutning/bekämpning. Det är också ibland det bästa/enda sättet att kunna genomföra ett flyguppsdrag med hänsyn till rådande väder, samt ibland enda sättet att kunna slutföra en flygning med försämrade väderbetingelser. Med utgångspunkt i ovanstående behöver flygförarna öva på lågflygningsprocedurer och det är därför en naturlig del av Försvarsmaktens flygverksamhet. Som vid all annan verksamhet av riskfylld art, såväl militärt som civilt, är utbildning, övning och prövning nödvändig för den personal som förväntas kunna leverera i ett skarpt läge. Vid samtlig utbildning, övning och prövning för lågflygning måste Försvarsmakten kunna ge sina besättningar miljöer där den yttre påverkan är minimerad där det är möjligt.

Val av platser

Det största hotet vid lågflygning är höga objekt oavsett om det är master, hus, anläggningar, kraftledning eller vindkraftverk. När behoven av vad som behöver övas, hur luftfartygen behöver framföras för att nå övningsmålen samt den varierade terräng som krävs utkristalliserar sig kriterier för att bedöma olika platsers användbarhet. Då detta förfarande i grunden även går att applicera för operativ/taktisk planering i ett skarpt läge kan kriterierna med hänsyn till försvarssekretess enligt 15 kap 2§ offentlighets- och sekretesslagen inte redovisas öppet.

De utpekade lågflygningsområdena uppfyller väl flera av kriterierna när det gäller möjligheten att utbilda, öva och pröva besättningarna i lågflygning, där vissa är mer lämpade för viss

verksamhet och andra för annan verksamhet. De är också placerade så att samtliga flottiljer har tillgång till ett eller flera områden.

Beskrivning av de specifika områdenas särskilda fördelar.

- Norrbotten (stridsflyg, transportflyg och helikopter)

Den del som benämns Norrbotten kännetecknas främst av att vara mycket glesbefolkat vilket medför mycket stora ytor som kan användas för egna övningar och samövningar av stor kvantitet med många luftfartyg (nationellt och internationellt). De stora ytorna medger också möjlighet för manövrering ända ut till gränsen för vad människa och maskin klarar av med bibehållen säkerhet. Norrbotten har tillika nära avstånd till de flygplatser som används som baser för verksamheten. Den speciella topografin i denna del av landet medför träningsmässigt bra utmaningar genom dels vegetationsvariationen men även meteorologiska förhållanden som är viktiga att uppleva/träna på.

- Småländska höglandet (skolflygplan och skolhelikoptrar, specialflyg och helikopter)

Området är glesbefolkat vilket erfarenhetsmässigt bedöms medföra liten störning på befolkningen. Karaktären på topografin erbjuder, som i Norrbotten, träningsmässigt bra utmaningar men av lite annorlunda typ. Likheterna finns i att hela området nästan helt saknar plana ytor och utgörs av dalar, raviner och höjder/åsar medan skillnaden är att andra meteorologiska förhållanden kan uppträda här. Kopplingen mellan terrängen och det nära avståndet till aktuella flygplatser för skolflygning gör detta område extremt lämpat för grundutbildning av besättningar.

- Sveg (helikopterskolflyg samt operativa helikopterförband)

Mycket glesbefolkat och som i detta område dessutom generellt innehåller mycket få ljuskällor (Sveg används för flygning med Night Vision Device [NVD], hjälpmedel för att se i mörker) gör att detta område kan användas av helikopterförband både från norra och södra Sverige för all utbildning-övning och utveckling av flygning med NVD. Sveg har dessutom viss bergterräng i området som ger mereffekt genom att kunna erbjuda möjligheten till flygning NVD i lågbergsterräng.

- Södra Småland - - - Norra Blekinge (stridsflyg och helikopter)

Även detta område ses som glesbefolkat men till skillnad från flertalet av de övriga områdena utgör topografin här andra utmaningar. Det mer platta landskapet medför andra typer av flygprofiler för att ge en så liten målyta som möjligt för luftfartygen gentemot t.ex. radarbelysning. Detta område används främst, med anledning av mer eller mindre försumbart avstånd till aktuell flygplats, av förbanden i söder. Dock baserar förband från norr regelbundet här och samövar i större förband varvid området nyttjas i större utsträckning.

- Värmland upp till Älvdalen (skolflygplan, stridsflyg, helikoptrar och transportflyg)

Uppvisar stora likheter med området i Norrbotten; mycket glesbefolkat, stora ytor för manövrering och kvantitativa samövningar. Det som är specifikt med detta område är,

förutom närheten till i stort sett de flesta av flygförbanden, kopplingen till Älvdalens skjutfält som medger möjligheten till samkoordinerade övningar med verksamhet på marken inne på fältet. Dessa övningar sker med ett flertal markförband vars förmågor delvis är uppbyggda på flygunderstöd i olika former (transportflyg, helikopter och stridsflyg).

Hur lågflygningsområdena hör samman med riksintressen

Lågflygningsområdena brukas av förband som är baserade på flygplatser och flygflottiljer som utgör riksintressen för totalförsvarets militära del. Åtgärder som inskränker möjligheten att nyttja lågflygningsområdena påverkar därför i förlängningen värdet för ett eller flera av dessa riksintressen och möjligheten för förbanden att lösa de uppgifter som ligger till grund för riksintressenas utpekanden.

- Norrbotten
 - Riksintresset Luleå/Kallax flottiljflygplats, Norrbottens flygflottilj F21
 - Riksintresset Malmens flottiljflygplats, Försvarets Helikopterflottilj
 - Riksintresset Abisko flygplats, Försvarets Helikopterflottilj
- Småländska höglandet
 - Riksintresset Såtenäs flottiljflygplats, Skaraborgs flygflottilj F7
 - Riksintresset Ronneby flottiljflygplats, Blekinge flygflottilj F17
 - Riksintresset Malmens flottiljflygplats, Försvarets Helikopterflottilj
 - Riksintresset Uppsala övningsflygplats, Luftstridsskolan
- Sveg
 - Riksintresset Malmens flottiljflygplats, Försvarets Helikopterflottilj
- Södra Småland - - - Norra Blekinge
 - Riksintresset Såtenäs flottiljflygplats, Skaraborgs flygflottilj F7
 - Riksintresset Ronneby flottiljflygplats, Blekinge flygflottilj F17
 - Riksintresset Malmens flottiljflygplats, Försvarets Helikopterflottilj
- Värmland upp till Älvdalen
 - Riksintresset Såtenäs flottiljflygplats, Skaraborgs flygflottilj F7
 - Riksintresset Luleå/Kallax flottiljflygplats, Norrbottens flygflottilj F21
 - Riksintresset Malmens flottiljflygplats, Försvarets Helikopterflottilj
 - Riksintresset Uppsala övningsflygplats, Luftstridsskolan

OMRÅDE AV BETYDELSE FÖR TOTALFÖRSVARET LÅGFLYGNINGSOMRÅDEN OCH CIVILA FLYGPLATSER

Översiktskarta - Sverige

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

Producerad av Försvaretsmakens stödenhet
geografisk information (Geo SE)
Bakgrundskarta:
Topografiska webbkartan (©Lantmäteriet)
Överlagrad information: Försvaretsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:7 000 000
Produkt ID: SE-190350:1
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna områden av betydelse 3 kap 9§ 1:a stycket MB

 Lågflygningsområde med påverkansområde

Påverkansområden

 Påverkansområde civil flygplats

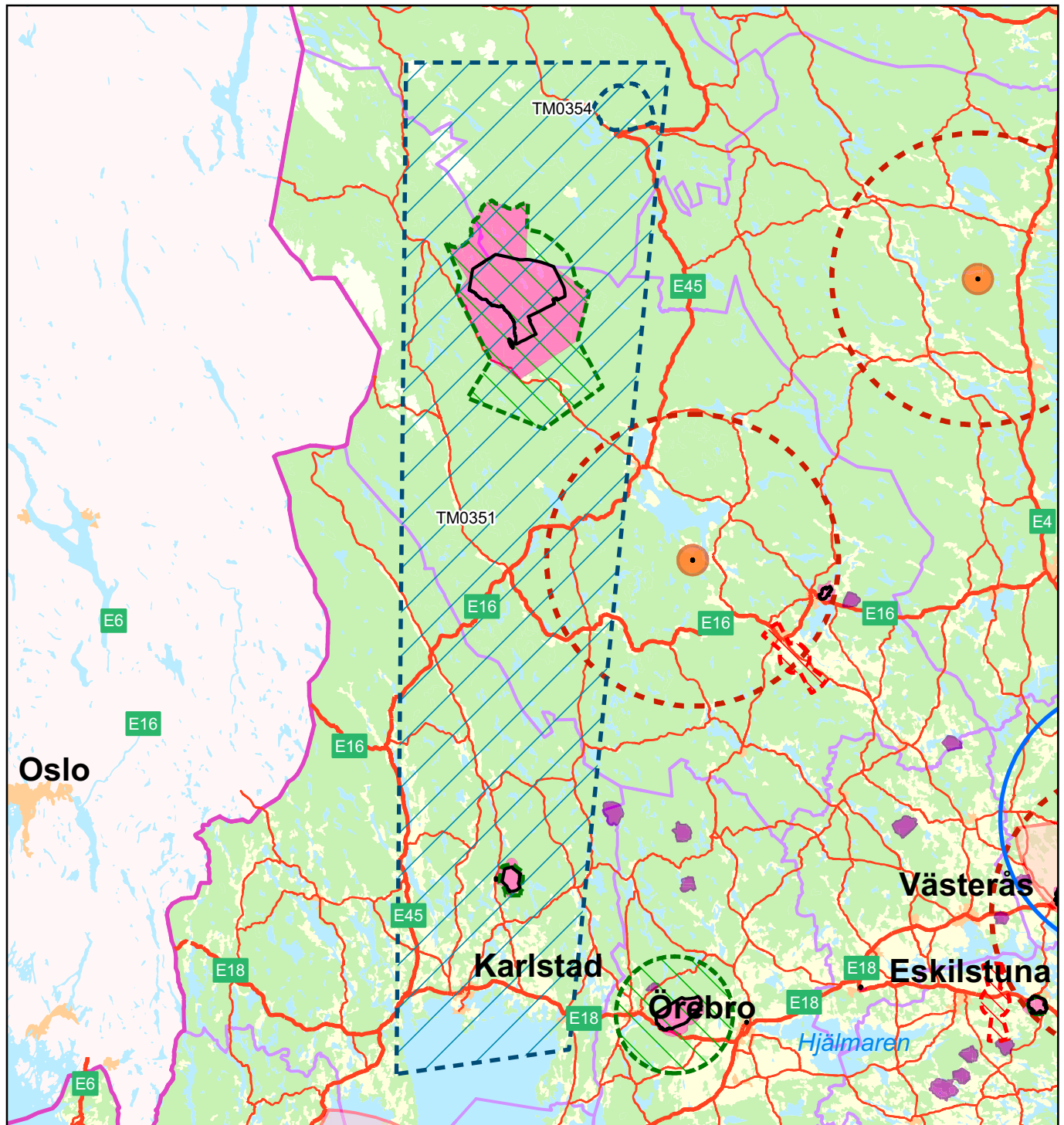
OMRÅDE AV BETYDELSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL LÅGFLYGNINGSOMRÅDE VÄRMLAND UPP TILL ÄLVDALEN - TM0351

Län: Värmland, Dalarna, Jämtland

För mer information om riksintresset
samt tillhörande påverkansområden,
se värdebeskrivningarna samt
www.forsvarsmakten.se

Producerad av Forsvarsmaktens stödenhet
geografisk information (Geo SE)
Bakgrundskarta:
Topografiska webbkartan (©Lantmäteriet)
Överlagrad information: Forsvarsmakten
Kartprojektion: SWEREF99 TM
Skala: 1:2 000 000
Produkt ID: SE-190350:6
© FÖRSVARSMAKTEN, GEO SE

Öppna riksintressen 3 kap 9§ 2:a stycket MB

Riksintresse på land

Öppna områden av betydelse 3 kap 9§ 1:a stycket MB

Område av betydelse på land

Lågflygningsområde med påverkansområde

Påverkansområden

MSA-områden

Område med särskilt behov av hinderfrihet

Påverkansområde civil flygplats

Påverkansområde väderradar

Påverkansområde för buller eller annan risk

Påverkansområde övrigt

Stoppområde för vindkraftverk

Stoppområde för höga objekt

BEGREPPSFÖRKLARINGAR

Beteckningar på kartan

MSA-område	Ett område kring en militär flygplats där höga objekt kan påverka flygplatsens MSA (Minimum Safe Altitude).
Område av betydelse	Mark och vattenområden som har betydelse för totalförsvarets militära del.
Påverkansområde för buller eller annan risk	Ett område utanför riksintresseområdet för ett öppet redovisat riksintresse, inom vilket en verksamhet eller åtgärd riskerar att påverka funktionen, tillträdet till eller möjligheten att utnyttja riksintresset. Det illustrerar även område där den verksamhet som bedrivs inom riksintresset kan påverka omgivningen.
Påverkansområde övrigt	Ett område utanför riksintresseområdet för ett riksintresse vilket omfattas av sekretess, inom vilket en verksamhet eller åtgärd riskerar att påverka funktionen, tillträdet till eller möjligheten att utnyttja riksintresset. Det illustrerar även område där den verksamhet som bedrivs inom riksintresset kan påverka omgivningen.
Påverkansområde område med skärskilt behov av hinderfrihet	Ett definierat avgränsat område utanför riksintresseområdet för ett öppet redovisat riksintresse inom vilket höga objekt riskerar att påverka funktionen eller möjligheten att nyttja riksintresset .
Påverkansområde stoppområde för höga objekt	Ett definierat avgränsat område där Försvarsmakten ej tillstyrker uppförande av vindkraftverk och har en mycket restriktiv hållning till andra höga objekt, eftersom dessa bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset.
Påverkansområde stoppområde för vindkraftverk	Ett definierat avgränsat område kring väderradarstationer där vindkraftverk, och i viss mån master och höga objekt efter analys, inte tillstyrks, eftersom dessa bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset.
Riksintresse	Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets militära del.

Övriga beteckningar

dBAI	Kan även skrivas dB(A) Imp samt dBA,I och används för att beskriva buller vid skjutning med finkalibrig ammunition. De riktvärden som tillämpas finns angivna i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från skjutbanor, NFS 2005:15. Riktvärden är angivna som maximala ljudnivåer i dBA frifältsvärde (tidsvägning Impuls, dBA,I), vilket innebär att vid en byggnad tas inte hänsyn till reflexer från den egna byggnaden. Angivna riktvärden för finkalibriga vapen anger maximal ljudnivå med tidsvägning 35 millisekunder.
dBC, Lx	Kan även skrivas dB(C)Lx, dBC,Lx, dB(C)Lx samt (dB)Lcx och används för att beskriva buller vid skjutning med grovkalibriga vapen. C-vägd ljudtrycksnivå används här som riktvärde, vilket innebär att större hänsyn tas till den lågfrekventa delen av ljudet

	jämfört med A-vägd ljudnivå. C-vägd ljudtrycksnivå är medelvärdesbildad eller mätt över en sekund. Angivna riktvärden anger maximal ljudnivå med tidsvägning motsvarande "slow", dvs. mätningen görs under 1 sekund.
Hinderfri yta	Hinderfria ytor av olika sort krävs vid flygplatser för att garantera säker in- och utflygning. Exempel på hinderfria ytor är in- och utflygningsyta enligt International civil aviation organisation (ICAO), stoppområde för vindkraftverk och höga objekt (militär yta) samt MSA-yta med start från dimensionerande tröskelhöjd.
Flottiljflygplats	Militär flygplats där fasta förband är baserade.
Flyghinder/Höga objekt	Luftfartslagen definierar vad som är flyghinder. Utanför sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd på över 20 meter definierade som höga objekt. Inom sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd över 45 meter definierade som höga objekt. Före detta luftfartsverket numera LFV definierar sammanhållen bebyggelse utifrån Lantmäteriets översiktskarta i skala 1:250 000 där tätorter anges i gult på kartan.
LA max	Kan även skrivas LA _{max} samt L _{Amax} . Buller från flygverksamhet redovisas genom den genomsnittliga maximala ljudnivån LA max. Vid tillståndsprövningar redovisas resulterande maximala ljudnivåer LA max 70, 80 och 90 dB(A) för start och landning för några ut- och inflygningar för den militära flygverksamheten med flygplan och helikoptrar.
LFV	Före detta myndigheten Luftfartsverket, numera statligt bolag.
MB	Miljöbalken
MSA	Minimum Sector Altitude (civil definition) eller Minimum Safe Altitude (militär definition). Den lägsta tröskelhöjd som är rekommenderad för att in- och utflygning till en flygplats ska vara säker. Den i plansammanhang dimensionerande höjden för MSA utgörs av det högsta flyghindret i berörd sektor. Tröskelhöjden beräknas genom att man tar det högsta objektets höjd i meter över havet och adderar 300 meter. Det utrymme som uppstår utgör luftfartens säkerhetsmarginal vid visuell inflygning med genomgång av moln. Militär MSA-yta är området inom en radie av 46 km från flygplatsens ARP (banornas mittpunkt).
Miljöprövning	Tillståndsprocess för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken
NRL	Naturreisurslagen
OSL	Offentlighets- och sekretesslag
PBL	Plan- och bygglagen
Störningskänslig bebyggelse	Sådan bebyggelse som normalt anses påverkas av buller, så som bostäder, skolor/ andra utbildningslokaler och vårdlokaler.
Skjutfält	Område där skarpskjutning tillåts från flera platser. Omfattas normalt av miljötillstånd.
Övningsområde/-fält	Område där övning och manöver kan genomföras med lös ammunition. Kan inrymma skjutbanor. Omfattas normalt inte av miljötillstånd.
Övningsflygplats	Militär flygplats för övningar, insatser och krigsuppgifter där förband kan baseras.

